

«ӘЖЕЛЕР, ӘКЕЛЕР, АНАЛАР МЕКТЕБІ»

«Әже өнегесі – ұрпаққа үлгі»

Әжелер мектебі, шеберлік сағаты

Айы: Қазан

Өткізу түрі: «Әжелер мектебі», шеберлік сағаты

Қатысушылар: Әжелер, балалар, тәрбиешілер, әдіскер

Жауаптылар: Әдіскер, тәрбиешілер, әжелер

Ұзақтығы: 40–50 минут

Мақсаты

Әжелердің өмірлік тәжірибесін, ұлттық салт-дәстүр мен әдет-ғұрыптарды жас ұрпаққа насихаттау, балалардың үлкендерді құрметтеуіне, ұлттық құндылықтарды бағалауына тәрбиелеу.

Міндеттері

- әжелердің бала тәрбиесіндегі рөлін арттыру;
- балаларды қазақ халқының салт-дәстүрлерімен таныстыру;
- үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу қасиеттерін қалыптастыру;
- әжелердің қолөнер, ұлттық тағам, тұрмыстық бұйымдар жасау тәжірибесін балалармен бөлісуіне мүмкіндік беру;
- балалардың ұлттық мәдениетке қызығушылығын арттыру;
- балабақша мен отбасы арасындағы байланысты нығайту.

Күтілетін нәтиже

Балалар әжелерден ұлттық салт-дәстүрлер, әдет-ғұрыптар және қолөнер туралы мағлұмат алады. Үлкендерді сыйлау, әжелердің еңбегін бағалау, ұлттық мұраға құрметпен қарау дағдылары қалыптасады.

ІС-ШАРА БАРЫСЫ

1. Әжелерді қарсы алу

Зал ұлттық нақышта безендіріледі.

Безендіру:

- қазақтың ұлттық ою-өрнектері;
- домбыра;
- ұлттық бұйымдар;
- қамшы;
- қоржын;
- кесте, құрақ көрпе;
- ұлттық ыдыстар;
- әжелердің қолөнер бұйымдары.

Тақтаға:

«Әже өнегесі – ұрпаққа үлгі»

деген жазу орналастырылады.

Балалар әжелерді қарсы алып, сәлемдеседі.

Балалар хормен:

Армысыздар, аяулы әжелер!
Ақ жаулықты әжелер,
Сіздерге мың алғыс!
Өнегелі сөздеріңізден,
Ақ баталарыңыздан үйренуге дайынбыз!

2. Әдіскердің кіріспе сөзі

Әдіскер:

Құрметті ақ жаулықты әжелер, аяулы балалар, ардақты тәрбиешілер!
Бүгінгі басқосуымыздың тақырыбы – «**Әже өнегесі – ұрпаққа үлгі**».
Қазақ отбасында әженің орны ерекше болған. Әже – отбасының берекесі,
ұрпақ тәрбиесінің ұйытқысы, салт-дәстүрдің сақтаушысы.

Әженің айтқан ақылы, ертегісі, бесік жыры, батасы мен өмірлік тәжірибесі –
бала үшін баға жетпес тәрбие мектебі.

Бүгін біз әжелерімізден ұлттық салт-дәстүрлерді үйреніп қана қоймай,
олардың қолынан шыққан әдемі бұйымдармен танысып, өз қолымызбен шағын
шығармашылық жұмыс жасап көреміз.

3. «Әжемнен үйренемін» танысу кезеңі

Әр әже өз есімін айтып, немересі туралы қысқаша әңгімелейді.

Сұрақтар:

- Немереңізбен не істегенді жақсы көресіз?
- Немереңізге қандай ұлттық дәстүрді үйреткіңіз келеді?
- Әжеңізден өзіңіз қандай тәрбиелік өнеге алдыңыз?
- Балаға ең бірінші қандай қасиетті үйрету керек деп ойлайсыз?

4. «Әжемнің асыл қазынасы» ұлттық бұйымдар көрмесі

Әжелер өздері алып келген немесе дайындаған ұлттық бұйымдарын
таныстырады.

Мысалы:

- оюлы қоржын;
- кесте;
- құрақ көрпе;
- тұскиіз;
- ұлттық киім;
- камзол;
- тақия;
- домбыра;
- бесік;
- ағаш ыдыстар;
- ұлттық әшекейлер.

Әр әже бір бұйымды таңдап:

«Бұл не үшін қолданылған?»

«Оны кім жасайды?»

«Қандай маңызы бар?»

деген сұрақтарға балаларға түсінікті тілмен жауап береді.

5. «Әжемнің сандығынан» ойыны

Ортаға әдемі ұлттық сандық немесе қоржын қойылады.

Ішіне ұлттық бұйымдардың суреттері немесе шағын үлгілері салынады.

Бала бір затты алады да, оның атауын айтуға тырысады.

Мысалы:

 Тақия

 Домбыра

 Ине-жіп

 Қоржын

 Тостаған

 Жіп

 Орамал

Әже заттың тарихын қысқаша түсіндіреді.

6. «Әжемнің ақылы» – тәрбиелік минут

Әжелер балаларға қысқа әрі есте қалатын өнегелі сөздер айтады.

Мысалы:

«Үлкенге сәлем бер.»

«Нанды жерге тастама.»

«Үлкенді сыйла, кішіге қамқор бол.»

«Біреуге көмектессең, жақсылық жасағаның.»

«Еңбек етсең – емерсің.»

«Әрқашан шындықты айт.»

«Ата-ананы құрметте.»

Балалар өздеріне ұнаған бір ақылды қайталап айтады.

7. «Салт-дәстүрді білесің бе?» ойыны

Әдіскер салт-дәстүрдің атауын айтады немесе суретін көрсетеді.

Балалар мен әжелер бірге жауап береді.

Салт-дәстүрлер:

- Бесікке салу
- Тұсаукесер
- Шілдеhana
- Бата беру
- Сүйінші

- Қонақ күту
- Асар
- Көрімдік

Әдіскер:

Балалар, бұл дәстүрлердің әрқайсысының өзіндік тәрбиелік мәні бар. Әжелеріміз сол дәстүрлерді бізге жеткізуші болып табылады.

8. «Әжемнің шебер қолдары» – шеберлік сағаты

Бұл бөлім – іс-шараның негізгі бөлігі.

Әжелер балаларға өз өнерін көрсетеді.

1-нұсқа – «Ою құрастырамыз»

Балаларға түрлі түсті дайын ою элементтері беріледі.

Балалар оларды қағазға орналастырып, ұлттық өрнек жасайды.

Әже:

«Қошқармүйіз» оюы – қазақ халқының ең танымал оюларының бірі. Ою-өрнек арқылы халқымыз әсемдік пен үйлесімділікті жеткізген.

2-нұсқа – «Құрақ құраймыз»

Балаларға дайын түрлі түсті қағаз қиындылары беріледі.

Олардан қарапайым құрақ үлгісін құрастырады.

3-нұсқа – «Ұлттық білезік»

Түрлі түсті жіптерден қарапайым білезік өру.

4-нұсқа – «Әжемнің моншағы»

Ірі моншақтарды жіпке тізу.

Ескерту: мектепке дейінгі балалармен жұмыс кезінде ұсақ бөлшектерді қолданғанда қауіпсіздік сақталады және ересек адамның бақылауы қамтамасыз етіледі.

9. «Әжемнің ертегісі»

Балалар әжені қоршап отырады.

Бір әже қысқа халық ертегісін немесе өзі білетін тәрбиелік әңгімені айтып береді.

Мысалы:

«Мақта қыз бен мысық»,

«Бауырсақ»,

«Қарлығаштың құйрығы неге айыр?»,

немесе әженің өз балалық шағынан бір тәрбиелік әңгіме.

Соңында әже балаларға:

«Ертегіден қандай жақсы қасиет үйрендіңдер?»

деп сұрақ қояды.

10. «Әжемнің батасы»

Іс-шараның ең әсерлі бөліктерінің бірі.

Бір әже ортаға шығып, балаларға бата береді.

Бата үлгісі:

Өркендерің өссін,
Өнерлерің өрге жүзсін!
Ақылды, білімді болыңдар.
Үлкенді сыйлап,
Кішіні құрметтендер.
Ата-аналарыңды қуантыңдар.
Дендерің сау,
Жүздерің жарқын болсын!
Еліміздің жақсы азаматы болыңдар!
Әумин!

Балалар:

«Әумин!» – дейді.

11. «Немеремді қаншалықты білемін?» көңілді сәт
Әжелерге немерелері туралы бірнеше сұрақ қойылады.

Мысалы:

- Немереңіздің сүйікті түсі қандай?
- Қандай ойыншықпен ойнағанды жақсы көреді?
- Оның сүйікті тағамы қандай?
- Балабақшада кіммен ойнайды?
- Қандай ертегіні жақсы көреді?
- Қай жануарды жақсы көреді?

Бұл бөлім көңілді әрі жылы атмосфера қалыптастырады.

12. «Әжеме жылы сөз» рефлексиясы

Балаларға қағаздан жасалған жүрекшелер таратылады.
Әр бала әжесіне бір жылы сөз айтады.

Мысалы:

- ♥ «Әжем – мейірімді.»
- ♥ «Әжем – ақылды.»
- ♥ «Әжем – әдемі.»
- ♥ «Әжем маған ертегі айтады.»
- ♥ «Әжем мені жақсы көреді.»

Жүрекшелер «**Әжеме жүрегімнен**» атты плакатқа жапсырылады.

13. Қорытынды сөз

Әдіскер:

Құрметті әжелер!

Бүгін сіздер балаларға өз тәжірибелеріңізді, өнерлеріңізді, ұлттық құндылықтарымызды таныстырдыңыздар.

Сіздердің әрбір айтқан сөздеріңіз бен көрсеткен өнерлеріңіз – балалар үшін үлкен тәрбие.

Ұлттық тәрбие – өткен мен бүгінді жалғайтын алтын көпір. Сол көпірдің берік болуы үшін біз сіздермен бірге жұмыс істеуіміз керек.

Әженің ақылы – баланың азығы,
Әженің батасы – баланың қорғаны.

Әр шаңырақта әженің өнегесі, ананың мейірімі, әкенің тәрбиесі берік болсын!

Қорытынды фото

Барлық әжелер мен балалар бірге суретке түседі.

Фотоға арналған жазу:

«Әже өнегесі – ұрпаққа үлгі»

«Ұлттық тәрбие – ұрпаққа аманат!»

ӘЖЕЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ШЕБЕРЛІК САҒАТЫНЫҢ БАҒЫТТАРЫ

Жыл бойы осы кездесуді жалғастыруға болады:

№	Шеберлік сағаты	Мазмұны
1	«Әжемнің қолөнері»	Кесте, құрақ, ою
2	«Әжемнің ертегісі»	Халық ертегілері
3	«Әжемнің ұлттық тағамы»	Бауырсақ, құрт, ірімшік
4	«Әжемнің ақ батасы»	Бата түрлері
5	«Салт-дәстүр – асыл мұра»	Дәстүрлермен таныстыру
6	«Әжемнің бесік жыры»	Бесік жырларын үйрету
7	«Ұлттық ойын – ұрпаққа мұра»	Асық, арқан тарту, ақсерек-көксерек
8	«Әжемнің сандығы»	Ұлттық бұйымдарды таныстыру

Құжатқа тіркелетін материалдар:

1. Іс-шара бағдарламасы
2. Қатысушылар тізімі
3. Әжелерге шақыру
4. Балаларға арналған тапсырмалар
5. «Әжемнің ақылы» карточкалары
6. «Әжеме жылы сөз» жүрекшелері
7. Фотоесеп
8. Іс-шара хаттамасы
9. Қорытынды анықтама
10. Кері байланыс сауалнамасы